

Soldaat in oorlogstijd of grijze kantoorclerk – de behoefte om aan de dagelijkse sleur te ontsnappen is van alle tijden en plekken. Pretparken bieden uitkomst.

Besmette grond is geen bezwaar

Fotografie

Dream City. Te zien in het Nederlands Fotomuseum, t/m 28 augustus, Wilhelminakade 332 in Rotterdam. Het gelijknamige boek kost 39,50 euro, ISBN 9783868282498.

Lunar Park in Beiroet is altijd open gebleven. Tijdens de burgeroorlog van de jaren zeventig en tachtig en tijdens de Israëlische aanval van 2006 kwamen Libanezen naar het pretpark om de ellende te vergeten.

Of de dagelijkse werkelijkheid een oorlog is of een sleur, de drang om eraan te ontsnappen, in een sprookjesdecor van attracties en siertuinen, is ook in Indonesië, Rwanda, China, Colombia, Irak of de Palestijnse gebieden niet wezenlijk anders dan in het Westen, zo blijkt uit het speels-serieuze reisproject Dream City van fotografe Anoeke Steketee en schrijfster Eefje Blankevoort, te zien in het Nederlands Fotomuseum.

Een groot contrast tussen binnen en buiten toont 'Militaire basis'. Onderaan een hoge muur is met zandzakken en een plastic stoeltje een soldatenpost gebouwd. Boven steekt het glinsterende reuzenrad van Luna Park in de grijze lucht. Hoe bozer de buitenwereld, hoe meer het pretpark een toevluchtsoord is.

Maar dat verandert zodra het geweld ook daar binnendringt. Een gat in het spookhuis herinnert nog aan de aanslag op politicus Walid Eido in 2007. De autobom ontplofte zo dichtbij, dat Lunar Park half in puin lag. Al na twee weken gingen de deuren

Snoepgoed en attracties zijn als brood en spelen

weer open, maar sindsdien komen er veel minder bezoekers. Het park is een besmette plek geworden, vertelt een taxichauffeur aan Blankevoort.

Besmette grond is geen bezwaar voor wie een park begint. Op het landgoed Hacienda Nápoles legde de Colombiaanse drugsbaron Pablo Escobar ooit zijn eigen Hof van Eden aan. De villa, de diertuin, de landingsbaan, het waterskimeertje – alles zal betaald zijn met drugsgeld. De gezinnetjes hebben er niet minder plezier om.

Het is zelfs zo dat een duister verleden de symbolische waarde van het pretpark kan versterken. Waar nu Dream City in Duhok is aangelegd, liet Saddam Hoessein honderden Koerden martelen en executeren, en juist dat maakt Dream City tot het symbool van vrijheid en overwinning. Dream City was het eerste park dat Steketee en Blankevoort in 2006 bezochten, en ze verwonderden zich over de gemoedelijkheid waarmee Amerikaanse militairen, Koerden, Arabieren, christenen en moslims, sjiëten en soennieten zich vermaak-

Gemoedelijkheid is troef in het Iraakse Dream City. FOTO'S ANOEKE STEKETEE

In het Turkmeense World of Fairy Tales is de vervreemding altijd dichtbij.

ten. Die rust zit ook in het portret van Maryam en haar grootvader Odisho. Samen op een bank, handje in grote vuist.

Steketee werkt zorgvuldiger dan de gemiddelde pretparkfotograaf. Met een subtiele stilering en een extra lichtbron, verandert ze de Turkmeense suikerspinner Kerwan en de Amerikaanse baliemedewerkster Chris van onderbetaalde figuranten in hoofdrolspelers. Druk is het haast nergens op de foto's, maar in die personeelsportretten zit veel eerder verstilling dan verveling.

Ze zoomt uit en vindt mooie kaders. Achter een Colombiaans pompstation en enkele golfplaatdaken staat zowaar de Taj Mahal. Vliegenier Jaime Duque liet het Indiase wereldwonder nabouwen voor landgenoten die nooit op reis kunnen. Hij betrok zelf de bovenste verdieping, en stierf daar, zoals dat hoort bij ietwat wereldvreemde weldoeners.

Achter andere pretparken zitten hardwerkende families, of berekende machthebbers. Ook de Turkmeense dictator Turkmenbashi wist

dat snoepgoed en attracties, brood en spelen, een volk rustig houden. De staat belooft de productiefste landarbeiders met een excursie naar het sprookjespark World of Fairy Tales, waarin alle 54 attracties over de Turkmeense identiteit gaan. De achtbaan heeft de vorm van de Kaspische zee, de oliebron waaraan de elite de welvaart dankt.

Zorgt Steketee in andere parken zelf voor een lichte vervreemding, in het eigenaardige World of Fairy Tales lijkt die vanzelf aanwezig te zijn. En de schone schijn houdt niet op bij de poorten, de echte wereld is net zo onecht. Bij zonsopgang worden niet alleen de lichtjes in het pretpark ontstoken, maar ook de schijnwerpers in de stad, schrijft Blankevoort. 'De glimmende beelden, klaterende fonteinen, protserige monumenten en monumentale ministeries worden ondergedompeld in knalroze, groen, blauw, oranje en paars licht.' Een kunstmatig decor, ter verheerlijking van de grote leider, goed te begrijpen in pretparktermen als 'een Stalinistisch Disneyland'. **Hans Nauta**

tv Willem Pekelder

Anouk Smulders in 'Op zoek naar geluk'.

De Tros is een gratis reisbureau voor BN'ers

Vinden we het niet meer leuk in Nederland? Hilversum overspoelt ons met vluchtprogramma's: 'Hier slapen jullie' (KRO), 'Mooi was die tijd' (NTR), 'Zee, zout & zeilen' (Avro) en 'Op zoek naar geluk' (Tros). Veel van die programma's hebben gemeen dat er helemaal niets gebeurt. 'Zee, zout & zeilen', verslag van een zeiltocht rond de wereld, is zelfs zo arm aan actie dat je schrikt als er een zeeslak voorbij zwemt.

Twee vrienden op een boot. Ze koken een potje ('beetje bloem erdoor, wel zo knapperig') of zien in de verte een haai ('kijk, hij zwaait'). Tussendoor komt rustgevende Wikipedia-info in beeld: 'De Thaise naam voor Thailand is *prathet thai*, wat vrij land betekent'. Ik was nog net wakker genoeg om de spelfout op te merken. Na 335 dagen is het duo eindelijk in Indonesië. Even op 'drakenjacht' en dan weer snel de boot in op weg naar Maleisië. Hè heerlijk, weer zeventien zeedagen.

In 'Mooi was die tijd' wordt gevlucht naar een ander tijdperk. Een gezin neemt zijn intrek in een jaren-zeventig-huis met glitterbal, dia-projector en kaasfondue. Er wordt wat gehakketaakt over emancipatie, waarna de heer des huizes verzucht: 'Als je maar niet denkt dat ik ga strijken.' Veel zijn we niet opgeschoten sinds de jaren zeventig.

Wat ook niet opschiet, is 'Op zoek naar geluk'. De Tros stuurt bekende Nederlanders naar Bali om met goeroe's met een giro te babbelen, zo-

dat hun chakra's opengaan en zo. (Hilversum denkt nog altijd dat we heel graag willen weten met wat voor malle dingen BN'ers zich onledig houden. Max gaat hierin zelfs zo ver dat ze een programma heeft bedacht rond de belangrijke kwestie wat BN'ers zouden doen als ze niet beroemd waren).

Maar goed, 'Op zoek naar geluk'. Dit keer zien we societyfotograaf Edwin Smulders en zijn vrouw Anouk, een voormalig model. Hij wil meer 'rust in zijn kont' en zij hoopt haar 'onredelijke felheid van zich af te laten spoelen'. Maar eerst worden we verblijd met een bezoek aan een schildpaddencentrum.

De volgende dag zien we een morsig typetje met een stapel speelkaarten "Hoe zal het onze kinderen vergaan?", wil Edwin weten. "Nou", zegt het orakel, "je moet grenzen stellen". Of hij ooit een andere baan krijgt, is Edwins tweede vraag. "Dat is nu niet aan de orde", besluit de goeroe resoluut. Anouk krijgt te horen dat ze op haar 55ste twee minnaars heeft. Het paar is blij met de hulp. "Herkenbaar", roemt Edwin. "Ik merk dat ik al wat rustiger praat", zegt Anouk. Vind je het gek, met twee lovers voor de boeg?

Je smeekt: lieve Tros, stuur die mensen naar een toverkol in het Gooi en laat de camera a.u.b. thuis. Maar ja, de Tros is nou eenmaal dol op avontuur. Het is geen omroep, maar een gratis reisbureau voor BN'ers.

advertentie

**Gemeente
museum
Den Haag**

Zomerse Zondagen
3 juli & 14 augustus
www.gemeentemuseum.nl